

PSYCHOPATOLOGIE

Historie psychiatrie

STAROVĚK

Duševní poruchy chápány jako posedlost zlými duchy, úzdrava: metody šamanů – rituály spojené s obřadními tanci, zpěvem kouzelných písní, recitováním zaříkávacích formulí, ... (démonologická koncepce přítomna u některých indiánských kmenů v Latinské Americe).

7. st. př. n. l. – zmínky o duševních poruchách z Indie, mozek označen za sídlo duše.

Starověké Řecko – asklepiony – chrámy boha Asklepia, součást lázeňských míst uprostřed přírody (nejznámější Delfy), psychicky nemocní zde uléhali na lůžka a bylo na ně působeno různými prostředky. Hippokrates, Platon, Galenos.

EVROPSKÝ STŘEDOVĚK

Doba temna, duševní choroby opět démonizovány, duševně nemocní posedlí d'ábli, značný vliv církve, rozšířeny čarodějnické procesy a upalování

1487 Sprenger, Kraemer **Kladivo na čarodějnice** – příručka pro invizitory sloužící k vyhánění d'ábla z nemocných

zdravotní a sociální záležitosti spadali do kompetence církve, u některých klášterů osady bláznů (druhý názor: duševně nemocní jsou božími dětmi)

věže a lodě bláznů – očista měst od duševně nemocných

HUMANISMUS, RENESANCE

16. století **Theoprastus Bombastus Paracelsus** – příčina duševních nemocí tkví ve změně chemické skladby lidského organismu, první výrazný odpůrce Kladiva na čarodějnice

Erasmus Rotterdamský – Chvála bláznovství

René Descartes – mozek chápal jako nervové ústředí, může způsobovat duševní poruchu

Snaha očistit města pokračuje, duševně nemocní jsou vykazováni z měst či zavíráni do odlehlých domů, často podobných věznicím, zavírání do cel, přikování ke zdi...

PHILIPPE PINEL (1745-1862)

18. století – vzniká psychiatrie jako lékařský obor

Francouzský lékař **Philippe Pinel**, z odporných ústavů v Paříži (muži Bicetre, ženy Salpetriere), propustil několik desítek lidí a věnoval jim psychiatrickou péči (1792, 1795) „...Pinel nahradil řetězy pedagogickým režimem...“, zárodky psychodramatu jako zaměstnání.

Duševní nemoc chápal jako formu sociálního odcizení, rozeznával vnitřní a vnější příčiny.

Následovník **Jean Etien Esquirol**.

VÝVOJ PSYCHIATRIE NA ÚZEMÍ ČR

1234 první písemná zmínka o psychiatrické péči na našem území – vyhrazení místnosti pro duševně choré v klášteře sv. Františka v Praze

1755 – Marie Terezie ruší zákon o čarodějnictví

1782 – byla upálena poslední duševně chorá jako čarodějnice ve Velkých Losinách

1790 – první ústav pro duševně nemocné v Praze v prostorách dnešní Všeobecné nemocnice, kapacita 60 lůžek
další ústav v roce 1822 a v roce 1844 (postavena první budova areálu psychiatrické léčebny Bohnice)

Jan Theobald Held (1770 – 1851) – první český psychiatr, osvícenský racionalista, chápal psychogenní a sociální vliv na vznik duševních chorob

VÝVOJ V BRNĚ

zmínka z roku 1770 – duševně nemocní zavřeni v zamřížovaných klecích byli ukazováni na náměstích
klášterní špitály financované církví

1748 – byla vyhrazena 4 lůžka pro psychiatrické pacienty v nemocnici u milosrdných bratří

1786 – první samostatné psychiatrické oddělení v nově otvírané nemocnici u Svaté Anny

1863 – Moravský zemský ústav pro choromyslné v Černovicích, kapacita 350 lůžek, na svou dobu moderní ústav se stal vzorem pro budování dalších podobných zařízení v Rakousku-Uhersku
v průběhu dalších let prošel ústav různými vývojovými etapami odpovídajícími vývoji psychiatrického léčení v Evropě, původně koridované stavby se začaly doplňovat pavilony, jejichž kapacita se postupně zvyšovala až na 1300, aby se ustálila na současných 830 lůžkách

GOYOVY PŘÍZRAKY

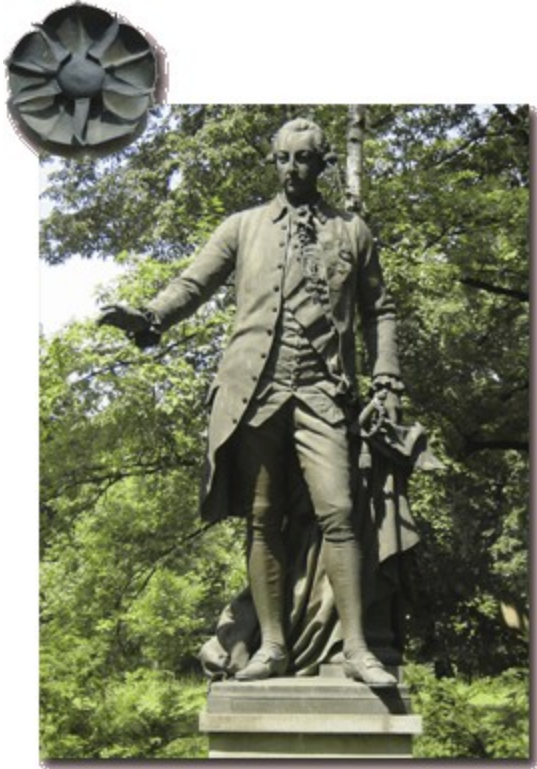
Rok 1792, Španělsko, Madrid. Církevní hodnostáři se právě shodli, že je na čase, aby byla opět zřízena Inkvizice. Inkvizice je však instituce až přespříliš podezřívavá a tak se, shodou nešťastných událostí, do křížku s ní dostane i počestná dívka Inés. Její zhrzený otec hledá pomoc u svého přítele, malíře Francesca Goyy, který se zná s jedním z vyšších představitelů církve, bratrem Lorenzem. I přes Goyův apel na bratra Lorenza a ujištění o Inésině nevině se však nezdá, že by měla být osvobozena, neboť inkvizitoři ji, stejně jako stovky dalších, svými nekalými praktikami donutili k “doznání”.

Film však není jen o tragickém osudu jedné dívky, ale také o zkaženosti, chamtivosti a nenasytosti všech, kteří mají moc, ale touží po ještě větší a po ještě větším bohatství.

<http://www.csfd.cz/film/220918-goyovy-prizraky-goyas-ghosts/video/>

PSYCHIATRICKÁ LÉČEBNA ČERNOVICE

- Psychiatrická léčebna v Brně je odborným léčebným ústavem. Je řízena Ministerstvem zdravotnictví, které je jejím zřizovatelem. Finanční prostředky pro svoji činnost získává z úhrad za poskytnutou zdravotní péči od zdravotních pojišťoven, zřizovatele, Krajského úřadu Jihomoravského kraje, Magistrátu města Brna, občanů a právnických osob, z jiných příspěvků, darů a vlastní činnosti.
- Podle závazného opatření Ministerstva zdravotnictví o stanovení spádových území psychiatrických léčeben poskytuje léčebna:
- komplexní psychiatrickou lůžkovou péči obyvatelstvu spádového území
- lůžkovou psychiatrickou péči dospělým nemocným se všemi druhy psychických poruch
- ústavní ochrannou léčbu sexuologickou, psychiatrickou, protitoxikomanickou a protialkoholní včetně kombinovaných druhů
- ambulantní péči v oborech psychiatrie, neurologie, interna, psychoterapie, AT
- konziliární služby v oborech dermatovenerologie, chirurgie, gynekologie, TRN, ORL, oftalmologie, sexuologie, ortopedie a pedopsychiatrie

PSYCHIATRICKÁ LÉČEBNA ČERNOVICE

Léčebna má v současnosti kapacitu 830 hospitalizovaných pacientů o které se stará zhruba 650 pracovníků.
Léčebna zahrnuje 29 oddělení (1 detašované pracoviště ve Slavkově)

PSYCHIATRICKÁ REVOLUCE

Tři zřejmé body:

1. Renesanční výklad šílenství v protikladu ke koncepci posedlosti d'áblem.
2. Čas zrození azylů a prvních léčeben v 18. století pod Pinelovým vlivem.
3. Vznik psychoanalýzy – duševní choroba nazírána jako patologický výsledek vnitřních konfliktů individua, které mohou zrcadlit i sociální patologii.
4. ? Vznik hnutí mentální hygieny, pozitivní psychologie, jak si uchovat duševní zdraví.
5. ? Nástup psychofarmakologie po 2. světové válce.
6. ? Zavedení skupinové práce a její vliv na duševní zdraví

REVOLUCE V PSYCHIATRICKÉ PÉČI V SOUČASNOSTI

- terénní psychiatrická služba
- komunitní péče o pacienty

Z cyklu Dělníci duše – Co se děje za zdmi psychiatrické nemocnice

<https://www.stream.cz/delnici-duse/10019663-co-se-deje-za-zdmi-psychiatricke-lecebny-v-bohnicich>

Z cyklu Záhady duše – Záhada osobnosti

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10214731958-zahady-duse/209572231050006-zahada-osobnosti/>

